

«Ds Wort gilt» – ils Glarunais vulan traïs vischnancas

In cumin extraordinari en il chantun vischin

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

Dapi ier na datti nagins dubis pli. Ils Glarunais vulan be traïs vischnancas en lur chantun. Il pievel da cumin ha decidì cler, net e bain-ponderà. Pli che 10 000 Glarunaisas e Glarunais èn vegnids ier al cumin extraordinari en la pli pitschna chapitala svizra. Per l'emprima giada han era giuvenils da 16 e 17 onns dastgà votar. Il cumin ha cumenzà a las 09.30. Intgins votants avevan prendì cuvertas per zuglar enturn las chommas u in plimatsch per metter sut il tapun sin il baun fraid. Ma la gronda part dal pievel ha stù star en pe e tadar en tutta fradaglia ils votums pro e contra la refurma da vischnancas.

Fatschas rientas e levgiament
Ils votants glarunais han demus-sà pazienza e madirezza democratica. Duas uras han els taddà cun calma radund ventg oraturs. Pir suenter duas uras hai dà in ramurar en la raspada, perquai ch'in oratur na chattava betg la finiun da ses pled.

Lura è vegnì votà. Tar la dumonda, sch'ins veglia davent dal 2011 be pli traïs vischnancas a Glaruna, eran ils cedels sur ils chaus da la raspada bler pli spess che tar la dumonda, sch'ins veglia mantegnair las 25 vischnancas. Suenter la votaziun han ins vesì blers fatschas rientas en il pievel. En las ritschas dals politichers e da la regenza han ins pudì fastizar levgiament.

Decisiun nunponderada

Dasperas è la regenza l'emprim stada encunter il «model da traïs». Al cumin dals 7 da matg 2006 ha

la regenza proponì da structurar il chantun en diesch vischnancas. Ma il pievel ha votà per il «model da traïs» ch'in singul burgais aveva proponì.

Ils adversaris da quest model radical èn ids fin avant la dretgira federala. Lezza ha dentant ditg che la decisiun saja valaiva. Sina-quai han ils adversaris rimnà sutascripcions per in cumin extraordinari che repondescha il model da traïs vischnancas. Ina da las reproschas principalas dals adversaris: La decisiun per il «model da traïs» è vegnida prendida a moda nunponderada.

Per pudair sa preperar sin il cumin extraordinari dad ier ha mintga votant obtegnì in memorandum da trenta paginas ch'explitischescha la tractanda. En il fratemps è la regenza glarunaisa sa messa davos il «model da traïs», pertge a Glaruna vala la tradiziun «Ds Wort gilt». Quai munta pli u main: Tge ch'il cumin decida, vala e vegn realisà.

Ils giuvens en per structuras veglias

Ils emprims oraturs ch'en ids ier sin la tribuna a Glaruna èn stads giuvens e giuvnas sut 25 onns. Ils blers han argumentà cunter il «model da traïs» e per mantegnair las structuras veglias. «Èsi en urden, sche Vus stuais maridar in partenari, dal qual Vus avais adina ditg, quel na vi jau mai?» ha in giuven dumandà. In auter ha manegià ch'ils giuvens glarunais veglian condecider a moda activa. Quai saja pli simpel en vischnancas pitschnas, che en structuras grondas.

Ina giuvna ha ditg: Elm n'ha ja quest onn anc g'i gnanca ina soia naschientscha, ed en l'ultim

figl uffizial chantunal figure-schian sulet sis naschientschas sper indesch moritoris. Pervi da questa sminuziun da la popula-zion ha ella argumentà per il «model da traïs».

Ritgs versus paupers

Suenter ils giuvens han pledà plirs presidents da vischnanca. *Hans-peter Zweifel*, president da Linthal che profiterscha dals tschains d'aua, ha enumerà ina entira ritscha da professurs e d'experts che dian ch'il «model da traïs» na saja betg pratigabel u illegal.

Tut auter hai tunà tar *This Vö-geli*, president da Rüti. «Schizunt il chantun ha considerà nus sco mustga mulestusa», ha Vögeli describt il temp che sia vischnanca è stada en misergias finanzialas. Las vischnancas pli ritgas na fissan mai prontas da fusiunar vo-luntariamain cun vischnancas paupers. Perquai ha Vögeli propagà il «model da traïs».

Jakob Kamm, il directur d'educaziun, ha fatg attent che las vischnancas pitschnas na dumognan strusch las midadas ch'i dat ils proxims onns en il sectur da scola. Cun il «model da traïs» sa laschian las refurmas da scola realisar bler pli bain ed a moda pli democratica.

Stut dal resultat

Ella saja levgiada e surstada, ha *Marianne Dürst*, cussegliera guvernativa, ditg suenter il cumin. Ella haja spetgà in resultat stgars. «La decisiun dad oz rinforzescha il cumin», ha Dürst ditg. «Blers Glarunais han avunda dals tungnims.» Il cumin dal 2006 avevia effectuà in moviment ed in re-svegl tar il pievel. Quest resvegl possia uss cuntinuar.

Duas uras – en tutta fradaglia – han ils burgais glarunais ted-là ils votums pro e contra la refurma da vischnancas. KEYSTONE